

Formele profețiilor în cultura bizantină

Andrei PROHIN

În prezenta comunicare repertoriem principalele forme ale profețiilor în cultura bizantină, pentru a determina coordonatele generale ale acestui fenomen. În sens religios, *profeția* constituie un mesaj divin, adresat oamenilor, în particular, referitor la viitor. În sursele medievale, *profeția* denumea generic prezicerile viitorului. Prin originea lor, profețiile pot fi *intuitive* (extazul, revelațiile vizuale și auditive) sau *inductive* (divinația, interpretarea semnelor). În Antichitate, ambele forme de profeții au fost cunoscute la greci și romani, la vechii evrei și alte popoare din Orientul Apropiat.

Cultura bizantină a moștenit fenomenul profetismului, adaptându-l exigențelor unei societăți creștine. Cărțile profețiilor biblice au devenit o sursă doctrinară, fiind interpretate în raport cu personalitatea lui Hristos și dogmele creștine. Concomitent, prin intermediul apocalipselor apocrife, au circulat noi viziuni profetice, atribuite prorocilor biblici, unor personaje din *Noul Testament*, Părinți ai Bisericii sau sfinți. O continuare a profeției biblice au constituit viziunile profetice atribuite unor asceți celebri pentru sfințenia lor. În schimb, tradiția greco-romană a prezicerii viitorului se manifesta în oracolele remaniate pentru a prevesti Venirea lui Hristos sau evenimente politice. Izvoarele bizantine atestă supraviețuirea practicilor de interpretare a viselor, astrologie și divinație, uneori fiind adaptate valorilor creștine. Varietatea profețiilor ilustrează creativitatea culturii bizantine, precum și interferența moștenirii biblice și greco-romane.